

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Гуманітарний факультет
кафедра філології

Назва курсу	Сучасна література
Викладач	Назар Федорак електронна пошта: nfedorak@ucu.edu.ua Викладачка Тетяна Трофименко електронна пошта: trtm2005@ukr.net Викладач Остап Сливинський ostap_sl@hotmail.com Викладачка Христина Назаркевич chrystyna_nazar@yahoo.de Викладач Данило Льницький електронна адреса – danylo_i@ucu.edu.ua Викладачка Ольга Бєлявцева електронна пошта - bieliavtseva@ucu.edu.ua
CMS УКУ	https://cms.ucu.edu.ua/course/view.php?id=622

Навчальний курс «Сучасна література» покликаний зберегти і розвинути любов до читання, разом з тим поглибити вміння читати вдумливо, пізнаючи літературу, світ і себе.

Курс складається із текстів німецькомовної літератури, літератур Центрально-Східної Європи, а також сучасної української прози та поезії. Курс “Сучасна література” є частиною спільного блоку курсів освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальностями 032 – історія та археологія, 034 – культурологія, 035 – філологія першого року навчання бакалаврської програми Artes Liberales УКУ.

Курс тісно пов’язаний із дисциплінами «Антропологія», «Теорія і практика літературознавчого аналізу», «Ключові тексти української літератури».

Мета та цілі курсу – його метою є ознайомити студентів з основними явищами і тенденціями найновішої літератури, як української, так і світової. Курс дає можливість навчитися говорити про літературу, її рефлексії на світ і її впливи на світ.

Формат курсу: очний (offline)

Результати навчання – знати та розуміти основні тексти сучасної літератури, історичні та культурні контексти; оцінювати окремі художні явища літератури й з’ясовувати їхнє значення у літературному процесі; уміти виконувати текстуальний аналіз художніх творів; осмислювати особливості розвитку сучасної світової та української літератур;

Обсяг курсу 90 год., у т. ч. 14 годин лекційних, 30 годин семінарських занять і 46 годин самостійної роботи 3 кредити ECTS

Програма цієї навчальної дисципліни підтримується і оновлюється в системі CMS УКУ (web-enhanced learning).

ПЛАН КУРСУ

Тиждень	Тема (лекційного/семінарського заняття).	Самостійна робота год.	Завдання для самостійної роботи	Література
Модуль 1: Теорія літератури як загальне знання і літературознавча парадигма				
	Лекція 1. Творення внутрішніх просторів: що цікавого в німецькомовній літературі сьогодні. Нова німецька література. Література руїн. Маніфест літератури руїн: драма «За дверима» / Draußen vor der Tür. Автори з міграційним підґрунтям	2	опрацювання лекційних матеріалів.	Пауль Целян. Фуга смерті. Збірка 1952 року «Мак і пам'ять» Mohn und Gedächtnis / переклад Петра Рихла Гюнтер Грасс. Моє сторіччя. Пер. Наталки Сняданко. Львів: ВСЛ, 2017. – с. 344-346) Генріх Белль. Більярд о пів на десяту / Переклад Євгена Поповича // Генріх Белль. Твор в двох тт. Т. 1. – Київ: Дніпро, 1989. – с. 381-614 Каталін Доріан Флореску. Як обирає любити. Переклад Юрка Прохаська. Чернівці: Книги-XXI, 2016. – 384 с. Карл-Маркус Гаусс. Європейська абетка. Переклад Юрка Прохаська. – Чернівці: Книги XXI, 2017. – 192 с.
	Семінар 1. Щастя пізнього народження? Мотив історичної провини "Читець" Бернгарда Шлінка.	2	Бернгард Шлінк. Читець. Київ: Основи.	Арендт Ханна. Банальність зла. Суд над Ейхманом в Єрусалимі. К.: Дух і літера, 2013. http://philosophy.ucu.edu.ua/arendt-h-banalnist-zla-sud-nad-ajhmanom-v-erusalymi-per-z-angl-akotenko-k-duh-i-litera-2013-367-s/ Зубрицька Марія. Homo legends: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. Матіяш Богдана. Рецензія на роман // Критика. Листопад 2005. Режим доступу: https://krytyka.com/ua/reviews/chytets https://en.wikipedia.org/wiki/The_Reader Borade Gaynor. Analysis of The Reader. Режим доступу: http://www.academicde-stressor.com/analysis-of-the-reader/ https://en.wikipedia.org/wiki/Vergangenheitsbewältigung
	Семінар 2. Є робота для садівника: сто років німецької історії. Інтерпретація твору німецької письменниці: Дженні Ерпенбек. «Прокляття дому»	2	Дженні Ерпенбек. Прокляття дому Переклад Христини Назаркевич. Чернівці: Книги-XXI, 2016.	Лис Володимир. Століття Якова. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2010. – 237 с. Грасс Гюнтер. Моє сторіччя / Переклад Наталки Сняданко. Львів: Видавництво Старого Лева 2017. – 400 с.
	Звідки ми прийшли? Хто ми? Куди йдемо? Інтерпретація роману швейцарської авторки: Мелінда Надь Абоньї. «Голуби злітають».	2	Мелінда Надь Абоньї. «Голуби злітають». Переклад Роксоляни Свято. Київ: Комора, 2015	Коцарев Олег. Рецензія на роман // Критика. Березень 2016. Режим доступу: https://krytyka.com/ua/reviews/holuby-zlitayut Хомчук Ірина. Блог про книжку: http://saulelobis.blogspot.com/2017/08/melinda-nadj-abonji-tauben-fliegen-auf.html Емоційна біографія переселенця. Інтерв'ю з Роксоляною Свято// Газета День від 22.01.2016: http://m.day.kyiv.ua/uk/article/ukrayinci-chytayte/emociy-na-biografiya-pereselencya Троско Ірина. Маленька родина у великій історії // Тиждень. Грудень 2015. http://tyzhden.ua/Culture/153183 Кебо Озрен. Сараєво для початківців / Переклад з боснійської Катерини Калитко. Брустурів: Дискурсус, 2017. – 144 с. Гаус Карл-Маркус. Зникомі європейці.(Особливо розділ «Бути останніми: сефарди Сараєва») / Переклад з німецької Христини

			Назаркевич. Київ: Темпора, 2016. – 279 с.
Лекція 2. Озирнутися на власну тінь. Літератури Центрально-Східної Європи перед лицем важкої історії XX століття. «Бум пам'яті» в Центрально-Східній Європі (прибл. з середини 1980-х років). Що індивідуальна оповідь про минуле бере від колективної пам'яті?	2	опрацювання лекційних матеріалів.	Маріанна Гірш (Marianne Hirsch, Family Frames. Photography, Narrative and Postmemory, 1997)
Семінар 4. Як (і навіщо) розмовляти з привидами? Артикулювання історичної травми в центральноєвропейських літературах. Історична травма як виклик для письменника: уникати, натякати чи говорити прямо? • Література факту та художня література (fiction) перед лицем важкого минулого. Що обрати для оповіді про травму: задокументовану правду чи вигадку? Що є дієвішим, більш «терапевтичним»? Якими є «права та обов'язки» перед минулим у репортера та письменника? • Іронія, сарказм, свідомий кіч – чи покликані вони «залікувати» історичну травму? А може, навпаки, роз'ятрюють її? Наскільки взагалі припустимими вони є в літературі про насильство і смерть?	2	Ганна Кралль. Докази існування // Кралль Г. Раніше за Господа Бога : К.: Темпора, 2017. – С. 143–165. Іда Фінк. Подорож ї. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. – С. 11–26. Тадеуш Боровський. У нас, в Аушвіці // Березіль. – 2006. – № 5. – С. 147–177. Павол Ранков. Матеріал. – К.: Комора, 2016. – С. 7–37.	Йоанна Токарська-Бакір. Історія як фетиш. – Режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/n28texts/tokarska.htm Оксана Кісь. Колективна пам'ять та історична травма: теоретичні рефлексії на тлі жіночих спогадів про Голодомор. – Режим доступу: http://uamoderna.com/md/216-216 Алейда Ассман. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті / Пер. з нім. – Київ: Ніка-Центр, 2012. Marianne Hirsch. The Generation of Postmemory. – Режим доступу: http://urokiistorii.ru/sites/all/files/hirsch_generation_of_postmemory.pdf
Семінар 5. Галичина: між ностальгійною утопією та замовчаною правдою. Якою є роль пам'яті та уяви, історичного факту та міфу у творенні «ностальгійного міфу» Галичини? Галицький мультикультуралізм – реальність чи видавання бажаного за дійсне? Особисте та політичне в «ретроспективній утопії» Галичини. Засоби творення «ностальгійного ландшафту»: мова, міський ландшафт, матеріальна культура. Гумор та іронія, фальш і навмисна неправдоподібність у зображенні галицької дійсності австрійських та польських часів. Кому й навіщо потрібен «міф Галичини» – зокрема, в сучасній Україні?	2	Юзеф Вітлін. Мій Львів : пер. з пол. Юрка Прохаська // Критика. – 2002. – № 7-8. – С. 35–37 Мартін Поллак. До Галичини : пер. з нім. Нелі Ваховської. – Чернівці: Книги-21, 2017. – С. 29–35, 44–53. Юрій Винничук. Танго смерті. – Харків: Фоліо, 2013. – С. 14–20, 41–49, 268–276, 342–353. Софія Андрухович. Фелікс Австрія. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2014. – С. 7–34.	Софія Андрухович. «Ця «щаслива Австрія» була сплавом любові-ненависті»: Інтерв'ю. – Режим доступу: http://wz.lviv.ua/interview/128260 Юрій Андрухович. Ерц-герц-перц. – Режим доступу: http://chetver.com.ua/n3/andruhovych.htm Андрій Дрозда. Фікція супроти фактів. – Режим доступу: https://zbruc.eu/node/10583 Мартін Поллак. Обрана батьківщина Галичина // Поллак М. До Галичини : пер. з нім. Нелі Ваховської. – Чернівці: Книги-21, 2017. – С. 7–11. Юрко Прохасько. Можлива історія галицької літератури (I). – Режим доступу: https://zbruc.eu/node/15625 Юрко Прохасько. Можлива історія галицької літератури (II). – Режим доступу: https://zbruc.eu/node/21521
Семінар 6. Тривожний Інший. Важке минуле як чинник відчуження в сучасних літературах Центральної Європи	2	Ігнацій Карпович. Сонька. – К.: Сливинського. – К.: Сливинського. – К.: Сливинського.	Вальденфельс Б. Передне слово. Розвідка Чужого; Чуже в нас самих // Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого Косарева Г. Опозиція образів “Свій / Чужий (Інший)” у сучасній українській літературі

		Комора, 2015. – С. 3–28; 41– 45; 55–64; 72–76. Стефан Хвін. Ганеман : пер. з пол. І. Пізнюка. – К: Аграр Медіа Груп, 2010. – С. 73–96. Терезія Мора. День у день : пер. з нім. Х. Назаркевич. – Львів: Літопис, 2009. – С. 8–24.	польській прозі (на матеріалі романів Юрія Винничука “Танго смерті” та Стефана Хвіна “Ганеман”) // Сучасні літературознавчі студії. – 2015. – Вип. 12. – С. 303–313. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sls_2015_12_2 Кристева Ю. Токата і fuga для чужинця // Кристева Ю. Самі собі чужі : пер. з франц. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2004. – С. 7–54.
Лекція 3. Основні тенденції найсучаснішої французької та франкомовної л-ри. Література як переріз дійсності vs література як метафора дійсності. Сам як Інший vs Чужий як Інший: Що цікавить француза? Що у французів цікавить українця? (зріз українських перекладів сучасної франкомовної літератури)	2	опрацювання лекційних матеріалів.	Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть. – Львів, 2004. 2. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція. – Київ : Основи, 2004. Дельоз Ж. Що таке філософія? – Львів : Астролябія, 2015. Розділ Перцепт, афект і концепт. – С. 186-228. 4. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: Панорама новітніх ідей. – Львів : Літопис, 1998.
Семінар 7 - 8. Мішель Уельбек. Феноменологія популярності. Роман «Карта і територія». Тематичний та ідейний мейнстрім. Проявлення ідей топових мислителів сучасності (Бодріяр, Дельоз). Мішель Уельбек. Роман «Карта і територія». Портрет митця на тлі епохи.істота.	2	Уельбек М. Карта і територія. – Харків : Фоліо, 2012.	Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть. – Львів, 2004. 2. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція. – Київ : Основи, 2004. Дельоз Ж. Що таке філософія? – Львів : Астролябія, 2015. Розділ Перцепт, афект і концепт. – С. 186-228. 4. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: Панорама новітніх ідей. – Львів : Літопис, 1998. Уельбек М. Карта і територія. – Харків : Фоліо, 2012. Уельбек М. Мир как супермаркет. – Москва, 2003. Фуко М. Археологія знання. – Київ : Основи, 2003.
Лекція 4. Передумови формування сучасної української літератури. Перебудова, розпад радянського союзу, процес руйнування «української радянської літератури» як системи. Виникнення нових літературних угруповань. Специфіка українського постмодернізму як мистецтва кризової доби. Основні риси постмодерного мистецтва.	2	опрацювання лекційних матеріалів.	Дзюба І. В обороні людини і народу // ЛУ. – 1988 , 30 червня . Тамара Гундорова. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. — Київ, Критика. — 2005; друге розширене видання (2013) «Пропала грамота» Київ, к. 80-х — 90-х рр. XX ст)
Лекція 5. Сучасна українська проза: від постмодерну до постреалізму. Зміна літературних поколінь. Жанрово-стильова система. Масовий та інтелектуальний сегменти. Гендерна проблематика. Християнський дискурс. Ідеологічно-історична проза.	2	опрацювання лекційних матеріалів.	Мала українська енциклопедія актуальної літератури, Плерома, 3, проект Повернення деміургів — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998.
Семінар 9. Роман Юрія Андруховича «Рекреації» - засадничий текст українського постмодернізму. Руйнація неонародницького канону. Пост- та антиколоніальний аспекти прочитання.	2	Роман Юрія Андруховича «Рекреації»	Андрухович Ю. Аве, крайслер! Режим доступу: http://www.knyga.in.ua/index.php/biblioteka/a/andrukhovych-yurii/1658-ave-kraisler • Павлишин М. Що перетворюється в «Рекреації» Ю. Андруховича // Сучасність. – 1993. – № 9. – С. 115-127. Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Suchasnist/1993_N12_392.pdf Гундорова Т.

			«Бу-Ба-Бу», Карнавал і Кіч – 1 Режим доступу: http://www.kritiki.net/2000/08/23/bu-ba-bu-karnaval-i-kich-1 ; Гундорова Т. «Бу-Ба-Бу», Карнавал і Кіч – 2 Режим доступу: http://www.kritiki.net/2000/08/23/bu-ba-bu-karnaval-i-kich-2
Семінар 10. Збірка оповідань Тані Малярчук «Звірослов» - спроба сучасного бестіарію. Дзвінка Матіяш. «Історії про троянди, дощ і сіль» - колізія сакрального та профанного	2	Збірка оповідань Тані Малярчук «Звірослов»	Богдан С. Богородиця на велосипеді. Режим доступу: http://litakcent.com/2013/02/05/bohoroodycja-na-velosypedi/ . Бровко О. Жанрова матриця бестіарію в сучасній літературі. Режим доступу: http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/182/175 . Трофименко Т. «Звірослов» Тані Малярчук, або сучасний «Бестіарій»
Семінар 10. Роман Тараса Антиповича «Хронос». Антиутопія та соціальна фантастика як жанри масової літератури.	2	Роман Тараса Антиповича «Хронос».	Гірник Олег, о. Хронос «смертохристів» як signum temporis. Частина I. Режим доступу: http://www.religion.in.ua/main/17672-xronos-smertoxristiv-yak-signum-temporis-chastina-i.html Частина II. Режим доступу: http://www.religion.in.ua/main/17779-xronos-smertoxristiv-yak-signum-temporis-chastina-ii.html . Михед О. У пошуках украденого часу. Рецензія на: Тарас Антипович. Хронос. – Київ: Аба-ба-га-ла-ма-га, 2011. Режим доступу: http://litakcent.com/2011/10/24/u-poshukah-ukradenoho-chasu/ .
Семінар 12. Катерина Калитко. Земля Загублених, або Маленькі страшні казки. Співвідношення реальності та художнього 9 травня вимислу.	2	Катерина Калитко «Земля Загублених, або Маленькі страшні казки».	Однорог Марина. “Земля загублених” Калитко: де заховалися Вінниця, Крим та в чому страх? Режим доступу: https://vezha.vn.ua/zemlya-zagublenyh-kalytko-de-zahovalysyavinnysya-krym-ta-v-chomu-strah/ Стасіневич Євгеній. Віднайдена література: “Земля загублених” Катерини Калитко. Режим доступу: http://www.chytomo.com/news/vidnajdena-literatura-zemlya-zagublenixkaterini-kalitko Улюра Ганна. Право бути незрозумілим. Рецензія на: Катерина Калитко. Земля загублених, або Маленькі страшні казки. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. 224 с.
Семінар 13. Оксана Забужко. «Музей покинутих секретів». Література як голос 16 травня національної свідомості.	2	Оксана Забужко «Музей покинутих секретів»	Оксана Забужко: «Завжди хотіла написати роман, який був би рівновеликий життю». Режим доступу: http://ru.telekritika.ua/daidzhest/2010-10-18/56679 . Коцарев О. «Музей...» Оксани Забужко – книга для емоційних людей Плющ Л. Чари з країни ОЗ. Режим доступу: http://litakcent.com/2010/01/25/chary-z-krajiny-oz/ . Семків Р. Вісім повчальних монологів. Режим доступу: http://tyzhden.ua/Publication/3506/PrintView . Трофименко Т. Війна під проводом Оксани Забужко. Режим доступу: http://zaxid.net/news/showNews.do?viyna_pid_provodom_oksani_zabuzhko&objectId=1099176 .

Лекція 6. Синтез мистецтв і сучасна українська поезія. Перформанс як напрям сучасного мистецтва	2	опрацювання лекційних матеріалів.	
Семінар 14. Синтез мистецтв і сучасна українська поезія. Перформанс як напрям сучасного мистецтва.	2		Акціонізм, гепенінг, перформанс. Виникнення та значення понять. 2. Юрій Андрухович естетика Бу-Ба-Бу та практика перформансу в проектах “Самогон”, “Абсент”, “Цинамон”. Барокові мотиви і сучасні технології у виставі “Альберт, або найвища форма страти”. Переосмислення класичного тексту в “Безкінечній подорожі, або “Енеїді”. 3. “DrugТіатр” та Юрій Іздрик: поезія, музика, медитація. Соціальні мотиви. Інтертекстуальність. 4. “Радіошансон. 8 історій про Юру Зойфера” як приклад синтезу мистецтв у сучасному театрі. Постмодерністське прочитання біографії. 5. Олена Герасим'юк і наймолодше поетичне покоління. Концепти “війна”, “свобода”, “відповідальність” у постановці “Тюремна пісня”.

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	<p><i>Рейтингова</i> <i>навчання упродовж семестру</i></p> <p>Робота на семінарі. Максимальна оцінка за одне заняття - 5 балів. Два обов’язкові есеї, кожен з яких оцінюється в межах 10 балів.</p>
Вимоги до есеїв	<i>есеї обсягом 1-2 сторінок повинні бути оригінальним структурованим дослідженням із чітким і ясним викладом.</i>
Семінарські заняття	<i>на кожне семінарське заняття студент повинен опрацювати запропоновані тексти, підготуватися до участі в дискусії.</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>до заліку допускаються студенти, які за семестр набрали не менше 30 балів; пропорція оцінки за курс: 60 (семестр) + 40 (залік);</i>

Додатки

- Електронна версія курсу у системі cms
- Навчальний контент (конспект, розширений план лекцій або презентації)
- Завдання (інструменти) для оцінки результатів навчання з даного предмету

Теми для написання есеїв.

1. "Європейські ідентичності".
2. "Пошук свого місця в чужій культурі".
3. "Символіка роману «Читець»".
4. "Читання як зцілення".
5. "Деструктивна сила війни: ламання доль і людей".
6. "Початок нового життя починається з подолання минулого".
7. "Чи можна впливати на хід історичних подій? Місце звичайної людини в історії".
8. "Література – будинок із привидами чи оселя добрих духів? Як і навіщо письменники з Центрально-Східної Європи пишуть про минуле?"
9. "Галичина – ностальгійна утопія, літературний сюжет чи можливий проект майбутнього?"
10. "Чужий в літературах Центрально-Східної Європи – хто він?"
11. Рецензія/відгук на роман М. Уельбека [«Карта і територія»](#).
12. Екстериторіальність: що це таке? чи можлива екстериторіальність у сучасному світі
13. Який, на Вашу думку, головний страх М. Уельбека (ймовірно європейського суспільства?)?
14. Сучасна українська література: більше користі чи шкоди
15. Боротьба поколінь в сучасному літ процесі: хто перемагає?
16. Яких жанрів бракує сучасній літературі?
17. Історичне минуле як об'єкт осмислення в поезії (прозі).
18. Соціальні конфлікти в текстах сучасних українських авторів.
19. Конфлікт «матеріальне/духовне» та різноманіття його виявів.
20. Від побутового до психологічного реалізму: повернення стилю.
21. Як виявляється християнський світогляд у сучасній поезії (прозі)?
22. Жіночі образи в сучасній українській літературі: основні проблемні точки.
23. Література серед інших видів мистецтва: синтез як ознака часу.